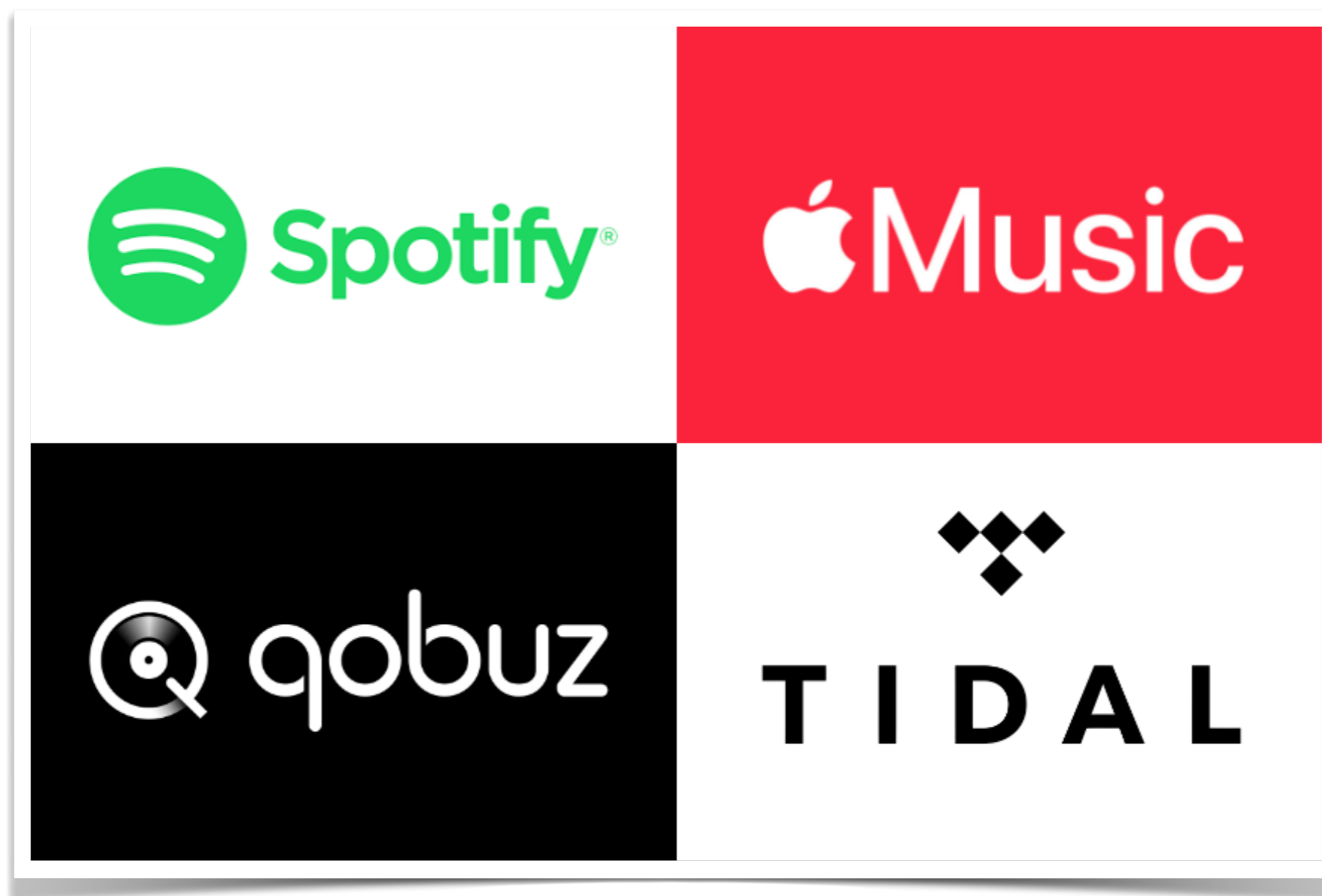

Online Streaming Shootout: Tidal, Qobuz, Apple Music en Spotify

Het Complete Plaatje, maar tevens Het Laatste Oordeel

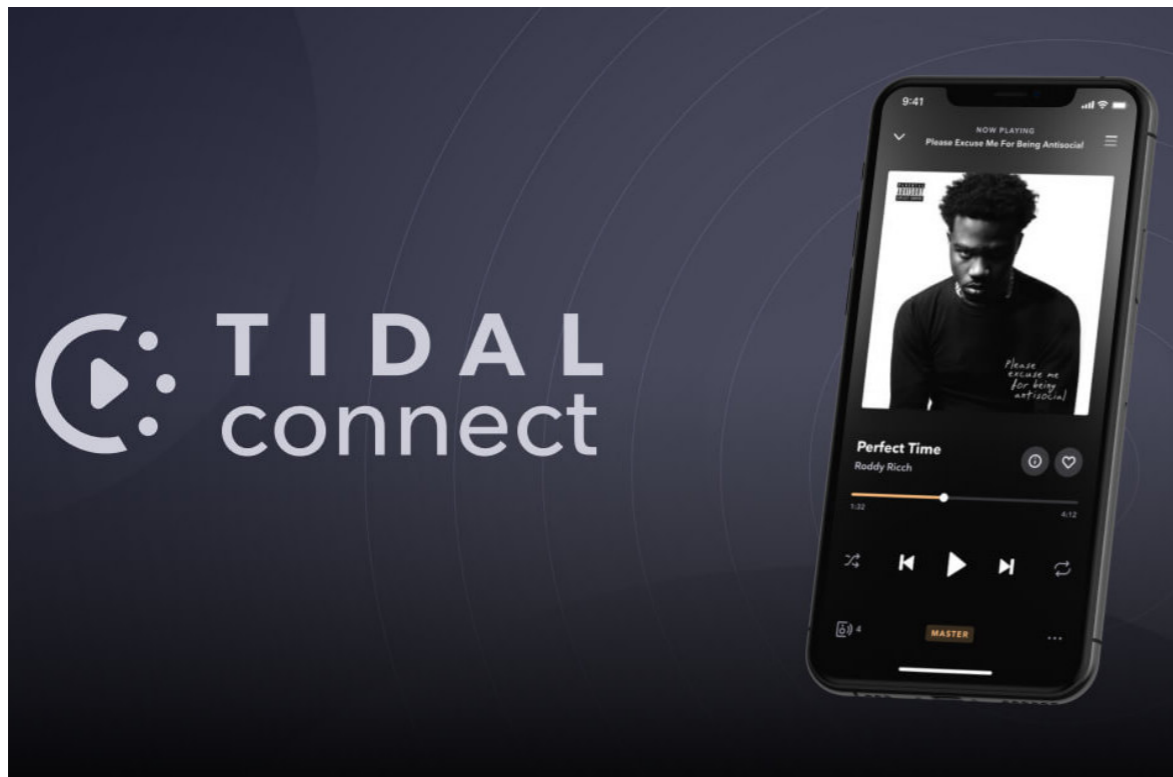

Online Streaming Shootout

Toen we begin 2019 het artikel *Lossless Online Streaming - Tidal versus Qobuz* - publiceerden wisten we wel dat er veel belangstelling bestond voor dit vergelijk, maar we hadden geen idee dat het zou uitgroeien tot ons best gelezen verhaal. Een tijdje geleden hadden we het er in een filosofische bui over, en daaruit rees de vraag of de verschillen die we toen vaststelden ook vandaag de dag nog zouden gelden. Maar ook hoe deze twee streamingdiensten zich verhouden tot die derde lossless streamingdienst waar we graag naar luisteren: Apple Music. En hoe het toch zit met Spotify, de grootste streamingdienst wereldwijd die al drie jaar aankondigt dat ze 'binnenkort' lossless content gaan aanbieden, maar voor de betalende abonnees nog steeds het lossy Ogg/Vorbis formaat met een resolutie van 320 kilobyte per seconde gebruiken. Tijd voor een update! En naar gaandeweg zou blijken: voor een Laatste Oordeel...

De uitgangspunten

In het vorige artikel woog de geluidskwaliteit vanzelfsprekend het zwaarst mee in het eindoordeel, maar we keken ook naar zaken als gebruiksvriendelijkheid, de technische verschillen tussen de muziekbestanden, het muziekaanbod en de apps. Dat doen we nu weer, maar we leggen nóg meer nadruk op de geluidskwaliteit. De reden daarvoor is simpel: de verschillen zijn kleiner geworden. Tidal heeft inmiddels het geplaagde MQA formaat losgelaten en is overgestapt op 'gewone' HiRes bestanden, waarmee het technische verschil met Qobuz (en Apple Music) veel kleiner is geworden. Er zijn nog steeds kleine verschillen in de catalogus, maar de overlap is inmiddels zó groot dat het nauwelijks meer de moeite waard is om alléén voor de catalogus voor een specifieke streamingdienst te kiezen. De apps - zowel de desktop-versies als die op je smartphone of tablet - hebben in de tussentijd weliswaar meerdere, voornamelijk kleine technische en cosmetische updates gehad, maar zijn eigenlijk óók niet echt veranderd. Ook Apple Music en Spotify bieden, wanneer je eenmaal gewend bent aan de interface, een vergelijkbare gebruikerservaring.

Tidal

Tidal stopte halverwege 2024 met het aanbieden van muziekbestanden die gecodeerd waren in het MQA containerformaat. Het moederbedrijf van MQA was, om redenen waar we hier niet op in hoeven te gaan, failliet gegaan en het bedrijf en de rechten op het gebruik van MQA werden om strategische redenen overgenomen door het Canadese Lenbrook, die onder andere eigenaar zijn van de merken NAD en Bluesound. Tidal biedt per 24 juli 2024 qua HiRes officieel alleen nog PCM bestanden aan, en verliest daarmee de voorsprong die het in 2019 had op Qobuz. Het levert ze ook geen meerwaarde op tegenover Apple Music. De catalogus van Tidal verschilt nauwelijks meer van die van Qobuz en Apple Music. Er zullen altijd 'exclusives' zijn die je wél bij de ene dienst kunt vinden en bij de andere niet, maar omdat dat voor alle diensten geldt scoort hier niemand echt hoger. Hetzelfde geldt voor de app, zowel de mobiele versie als die voor je desktop. Die zit gewoon prima in elkaar en hij werkt soepel en stabiel, maar dat geldt óók voor de apps van de andere diensten. Welke je fijner vindt hangt vooral af van hoe vaak je hem gebruikt, het is voornamelijk een kwestie van gewenning, niet van intrinsieke kwaliteit.

Qobuz

De catalogus van Qobuz is sinds 2019 flink gegroeid, waardoor de voorsprong die Tidal toen nog nipt had inmiddels is ingehaald. Jammer voor de gebruikers van hardware streamers is dat de al in 2023 aangekondigde Qobuz Connect functionaliteit er nog steeds niet is. Qobuz kan wél aangeven dat daar nog aan gewerkt wordt, maar niet wanneer ze het bij benadering denken te kunnen introduceren. Qua techniek heeft Qobuz echter tóch vrij sterke nieuwe troef in handen met hun aankondiging dat ze in hun Download Store ook DSD en DXD files gaan aanbieden. DSD is het HiRes bitstream bestandsformaat dat wordt gebruikt voor hoogwaardige digitale archivering van analoge muziek, en om Super Audio CD's mee te maken, DXD (Digital eXtreme Definition) is een PCM bestandsformaat met een zeer hoge resolutie (32 bit/352.8kHz) dat oorspronkelijk voor pro-audio toepassingen werd ontwikkeld. Met name sommige klassieke muziek wordt opgenomen in DSD formaat (onder andere door het Nederlandse label Pentatone) maar DSD bestanden kunnen in de studio niet nabewerkt worden zonder ze eerst om te zetten naar PCM formaat. Het DXD formaat werd ontwikkeld om daarbij een zo klein mogelijk verlies te geven. Eenmaal bewerkt wordt het signaal dan weer omgezet naar DSD. Maar omdat bijna alle moderne da-converters de zeer hoge DXD resolutie gewoon kunnen afspelen worden er nu ook muziekbestanden met deze resolutie verkocht, onder anderen door het Nederlandse label TRPTK en het Noorse 2L. Omdat DSD en DXD-muziekbestanden door hun enorme omvang ook een zeer grote bandbreedte nodig hebben worden ze echter niet voor online streaming aangeboden. Toch scoort Qobuz door het aanbieden van deze (nu nog kleine, maar groeiende) catalogus een extra puntje.

Apple Music

Apple Music is eigenlijk een combinatie van het muziekprogramma iTunes en de iTunes Download Store. Apple heeft lang vastgehouden aan het lossy AAC formaat (dat overigens wel beter klinkt dan MP3), maar sinds 2021 zijn ze overgestapt op ALAC (Apple Lossless Audio Codec), wat hun eigen variant van FLAC is, die volgens ons (overigens zeer) marginaal beter klinkt.

En niet alleen lossless, ook HiRes, en daarmee schaart Apple Music zich dus in één klap naast Tidal en Qobuz. In de Apple Music App zit een link naar de iTunes Store waar je lossless en HiRes muziek kunt downloaden, en de app biedt tevens de mogelijkheid om lokaal opgeslagen muziek af te spelen, mits die gecodeerd is in één van de Apple bestandsformaten: AAC (lossy), ALAC (Lossless) of AIFF (Lossless Ongecomprimeerd). Nadeel van de gekochte tracks is dat je ze niet echt 'downloadt', dus wanneer je je abonnement opzegt raak je de toegang ertoe kwijt. Apple biedt echter wel de mogelijkheid om de gekochte bestanden ook echt te downloaden en lokaal op te slaan, maar dat heb je een betaalde 3rd party app voor nodig: TunePat. Anno 2024 kost TunePat ongeveer 50 dollar voor 3 maanden volledige functionaliteit, 80 dollar voor een jaar, of 160 dollar voor een lifetime licentie. Een ander 'nadeel' van Apple Music is dat de integratie in Roon en in hardware-streamers praktisch non-existent is. Het zit in de firmware van Sonos en in een handvol losse streamers die een op Linux gebaseerd OS hebben, waar je dan eigenlijk gewoon de Apple Music app op downloadt. Maar een Apple versie van Spotify Connect of Tidal Connect zien we zo gauw niet verschijnen. Met hangen en wurgen dus slechts een half puntje erbij voor Apple.

Spotify

Spotify was de eerste online streamingdienst, en ze zijn en blijven wereldwijd de grootste met ongeveer 550 miljoen gebruikers. Dat heeft er overigens ook mee te maken dat ze nog steeds een 'gratis' abonnement aanbieden in ruil voor een lagere geluidskwaliteit en reclame tussendoor. Exacte cijfers zijn lastig te vinden, maar betrouwbare bronnen melden dat slechts ongeveer 40% van alle Spotify 'abonnees' een Premium (dus betaald) pakket afneemt. De catalogus van Spotify heeft qua officiële releases een grote overlap met de lossless diensten, maar wat Spotify uniek maakt is dat ze het voor particuliere gebruikers relatief eenvoudig maken om zélf content te uploaden. Hoe dat geregeld is qua afdracht van rechten en eventuele inkomsten voor de artiest is een beetje onduidelijk, en of het voor andere gebruikers een meerwaarde biedt dat jij de zelfgeschreven carnavalskraker van je neefje thuis of onderweg kunt afspelen is óók nog maar de vraag, maar als er dan een winnaar moet worden uitgeroepen qua catalogus dan zou dat tóch Spotify zijn. Spotify blijft wat ons betreft echter haken in de ranglijst op het feit dat ze al minstens drie jaar geleden hebben aangekondigd dat ze 'binnenkort' lossless content gaan aanbieden, maar het is er nog steeds niet van gekomen. Of het de gebruikers wat kan schelen is de vraag, want het aantal abonnees (gratis én betaald) groeit nog steeds.

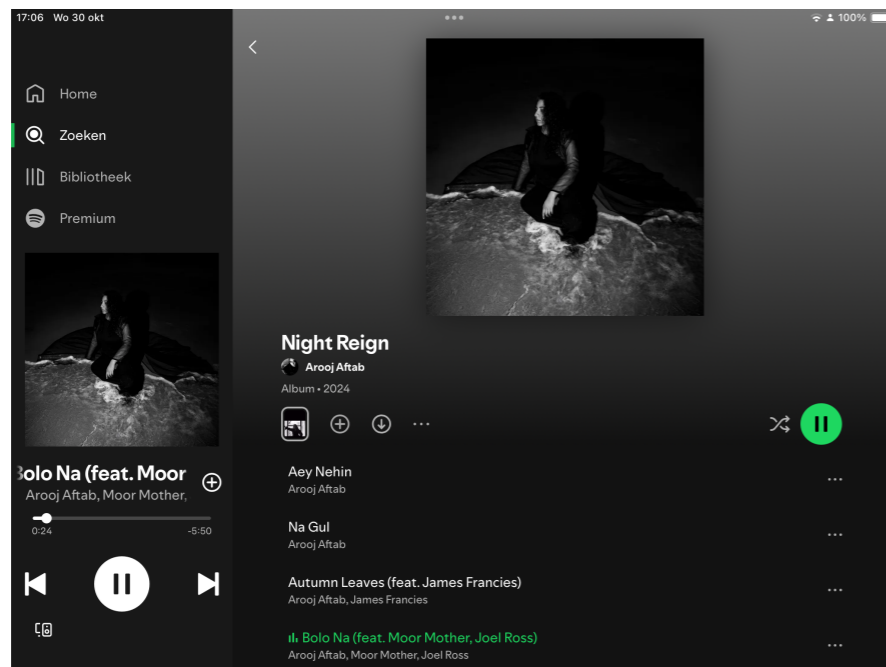
Luisteren naar de verschillen

Bij het vergelijk in 2019 waren de verschillen in geluidskwaliteit niet zo groot, maar toch groot genoeg om een duidelijke winnaar aan te wijzen: het lokaal opgeslagen HiRes bestand. Qobuz eindigde met de HiRes versie van de beluisterde track op de tweede plaats, met Tidal MQA daar vlak achter. De tracks in standaard cd-resolutie kwamen daar weer achteraan, met Tidal als hekkensluiter. Het vergelijkende luisteronderzoek is deze keer een stukje complexer. Niet alleen nemen we twee extra streamingdiensten mee in het vergelijk, en meer variabelen maakt het vergelijk lastiger, maar die twee diensten introduceren nu ook duidelijke verschillen in de aangeboden resolutie. Qobuz en Tidal bieden van het destijds gebruikte album *The Colour Of Spring* van Talk Talk (de geremasterde versie) nog steeds zowel de standaardresolutie als de HiRes versie aan, maar Apple Music heeft dit album alleen in de standaardresolutie. Bovendien biedt Apple alle muziek in hun database aan in het eigen Apple Lossless bestandsformaat, dat we doorgaans sowieso beter vinden klinken dan Flac. Marginaal beter, maar toch... En Spotify is lossy. Dat betekent dat we deze keer andere muziek moeten kiezen om het vergelijk nog enigszins eerlijk te houden. De keuze viel op *Night Reign* van Arooj Aftab, een prachtig album waarop jazz en oosterse thema's naadloos tot een prachtig geheel worden verweven, en waar we eerder een [muziekrecensie](#) over publiceerden. Dit album is namelijk zowel bij Qobuz als Tidal als Apple Music in 24 bit/96kHz resolutie te beluisteren. De beluistering vond plaats met een nearfield hifi-systeem bestaande uit een PrimaLuna ProLogue Three en ProLogue Four voor- en eindversterker, een iFi nano iDSD Black Label da-converter en KEF LS-50 Anniversary luidsprekers. Alles was onderling verbonden met AudioQuest bekabeling. Als bron diende een Mac mini M1 waar alle desktop apps op waren geïnstalleerd. In alle apps stond het uitgangsvolume ingesteld op maximaal en de volumeknop van de voorversterker bleef onaangeroerd. De resultaten staan in goed-beter-best volgorde.

Spotify

Hoewel we een hekel hebben aan het woord was Spotify in dit vergelijk duidelijk de verliezer. De Ogg/Vorbis codering klinkt weliswaar beter dan MP3, maar het leek wel of de meeslepende track Bolo Na werd afgespeeld met de handrem erop. De weergave was vlak, miste wat dynamiek en ruimtelijkheid en bood weinig inzicht in de structuur van de lagere frequenties. Ook was het hoog minder gedetailleerd en verfijnd. Wanneer je er oppervlakkig naar luistert is er weinig mis met lossy compressie, maar voor serieus muziekgenot moet je het niet willen. Al ruim voor het einde van de krappe 50 minuten die dit album duurt sloeg een bepaalde luistermoeheid toe die geconcentreerd luisteren lastig maakte. Ondanks de uitstekende app en de beste catalogus eindigt Spotify op de laatste plaats in deze vergelijking.

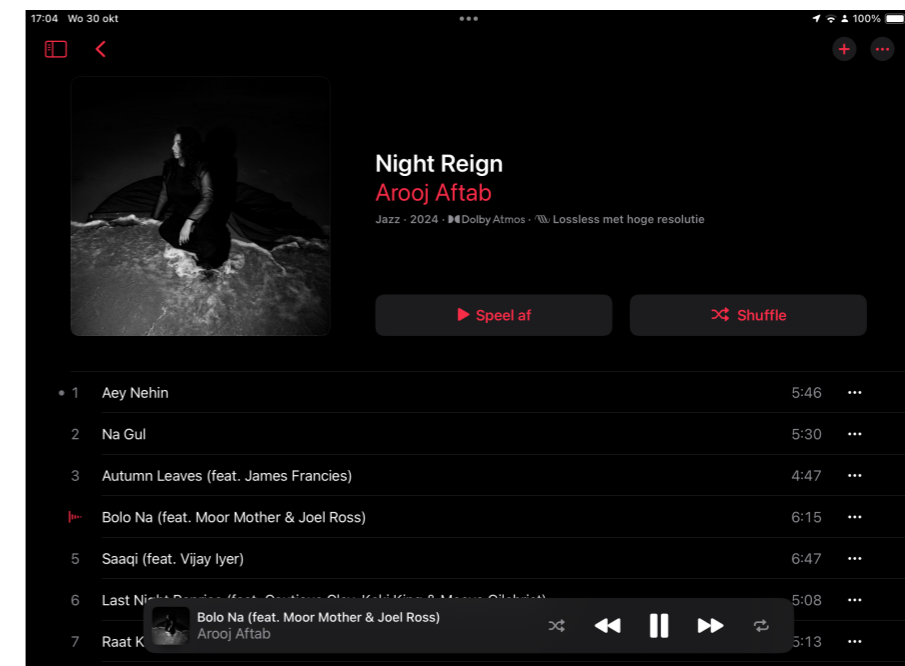
Tidal

De lossless Flac streaming van Tidal was een verademing ten opzichte van de lossy streaming van Spotify. De muziek had een betere 'flow' en klonk aanzienlijk ruimtelijker. Toch eindigde Tidal nipt op de vierde plaats in het luistervergelyk.

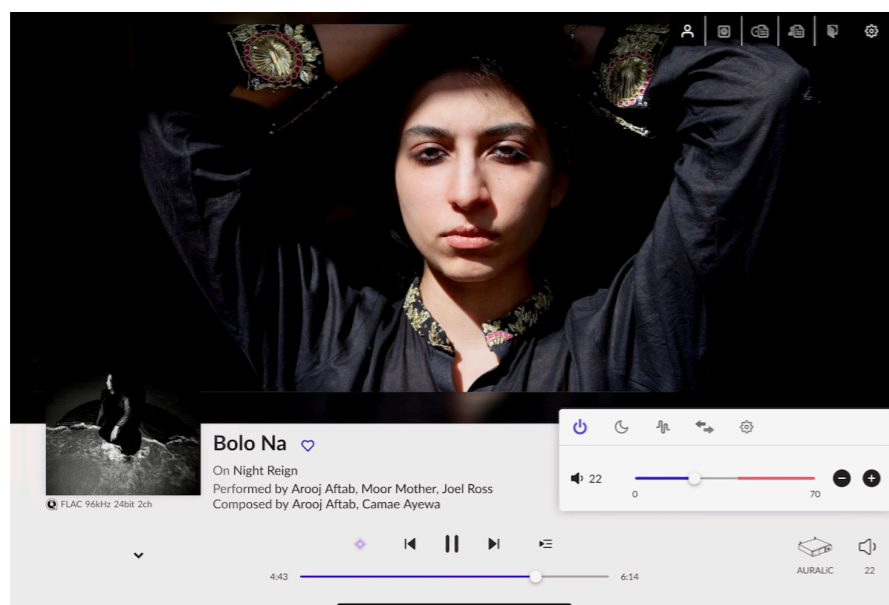
Want hoewel de klankmatige verschillen met Apple Music en Qobuz nu kleiner leken te zijn dan het verschil tussen Tidal en Qobuz in 2019 klonk het laag bij Tidal een tikje 'vettig' en had het hoog een miniem rafeltje. Ook bleek bij langer luisteren dat er een spoortje congestie in de muziek zat, dat we misschien konden toeschrijven aan de watermarking die Tidal naar onze meest recente informatie nog steeds toepast. Tidal is om voor de hand liggende redenen niet erg scheutig met informatie over dit onderwerp, dus maken we er geen groot punt van, maar het feit blijft dat ze klankmatig net wat lager scoren dan Apple Music en Qobuz. De app is prettig in gebruik maar Tidal biedt geen mogelijkheid om muziek te kopen, dus eindigen ze ook op de vierde plaats in de algehele beoordeling.

Apple Music en Qobuz

Hier wordt het echt interessant. Zowel Apple Music als Qobuz voegen voor zover wij weten geen watermarking toe, dus dat zou kunnen verklaren waarom we ze beter vinden klinken dan Tidal. Het is allemaal net wat kleurrijker, vloeiender en lossier, en de detaillering en ruimtelijke weergave hebben een bepaalde lichtvoetigheid die vooral bij langdurig luisteren echt het verschil maakt. De reden dat Apple Music en Qobuz samen in één alinea staan is omdat we niet echt een voorkeur voor één van beide meer kunnen bepalen.

De klankmatige verschillen waren echt miniem. Apple Music leek met hun HiRes Apple Lossless bestandsformaat nét een streepje vloeiender te spelen, iets dat we op basis van veelvuldig luisteren naar verschillende lossless bestandsformaten ook wel herkenden, maar Qobuz klonk met Hires Flac dan weer wat voller en kleurrijker, maar net zo transparant. Maar dan zijn we echt met haarkloverij bezig. Beide apps zitten goed in elkaar, zijn redelijk intuïtief te bedienen en bieden de mogelijkheid om muziek aan te schaffen, en het zal neerkomen op gewenning om te bepalen welke we prettiger vinden. Een gedeelde 'runner up' positie dus. Overigens willen we nógmaals benadrukken dat de klankmatige verschillen met Tidal echt kleiner waren dan in 2019.

Vanaf de NAS in AIFF, afgespeeld via Roon

Ondanks dat de verschillen tussen de lossless online streamingdiensten een stuk kleiner zijn geworden was de 'winnaar' (alweer zo'n woord waar we niet zoveel mee kunnen) ook deze keer weer geen verrassing. De toename in vloeiendheid, klankkleur, ruimtelijkheid en transparantie waar we het net bij Apple Music en Qobuz al over hadden krijg je bij lokaal opgeslagen bestanden gewoon in een aanzienlijk gullere dosering, wat de beleving geloofwaardiger en prettiger maakt. Er is nu gewoon sprake van optimaal muziekgenot.

Lokaal opgeslagen HiRes muziekbestanden geven dus nog steeds de beste geluidskwaliteit. En niet alleen omdat ze ons de mogelijkheid bieden om ze in een nóg beter klinkend volledig ongecomprimeerd bestandsformaat (WAV of AIFF) op onze NAS te zetten. Op de één of andere manier lever je toch een beetje aan kwaliteit in wanneer je naar muziek luistert die is opgedeeld in kleine datapakketjes die kriskras over het wereldwijde web suizen vóór ze bij ons binnenkomen. Welbeschouwd is het eigenlijk een wonder dat alle pakketjes, die beslist niet in een lineaire stroom vanaf de servers van de streamingdiensten naar ons modem worden verzonden, gewoon in de juiste volgorde staan vóór ze worden omgezet in klinkende muziek. Wellicht dat de reis van de datapakketjes over het internet door minuscule tijdfouten een spoortje jitter veroorzaakt, wellicht heeft het zelfs te maken met de lokatie van de servers (Amerika versus Europa). Vermoedens genoeg, maar zekerheden ontbreken.

Hoe we het echter ook wenden of keren, muziek vanaf de NAS klinkt het beste. Koop de muziek die je mooi vindt dus gewoon, de artiest krijgt daar ook nog eens méér van betaald - zeker wanneer je muziek koopt bij Bandcamp - dan wanneer je een album streamt.

Het Laatste Oordeel

Traditiegetrouw vind je op deze plaats de conclusie, maar deze keer draagt die de titel Het Laatste Oordeel. Overigens niet in de onheilspellende Bijbelse context, er hoeft geen verantwoording te worden afgelegd. Nee, wat we ermee bedoelen is dat we ruim vijf jaar na onze eerste vergelijking van lossless online muziekstreaming tot de conclusie zijn gekomen dat de verschillen in geluidskwaliteit (wat ons betreft de primaire factor bij de beoordeling) nu zó klein zijn dat de consument zijn keuze dáár niet meer van af hoeft te laten hangen. De in onze ogen wat minder belangrijke factoren als het aan gewenning onderhevige bedieningsgemak van de apps, de vér maar niet volledig overlappende samenstelling van de catalogi en extra mogelijkheden om bijvoorbeeld muziek te kunnen aanschaffen zullen de doorslag geven. Waarmee we dit als laatste oordeel beschouwen. Lossless online streaming is volwassen geworden en we hoeven het er vanuit klankmatig perspectief niet meer over te hebben. Laten we maar gewoon muziek gaan luisteren, want daar is het tenslotte allemaal om begonnen.

Muziek

Wil je zelf horen waar Max over schrijft? Klik dan op de links hieronder en ervaar de verschillen in geluidskwaliteit:

Arooj Aftab: Night Reign

[Tidal](#)

[Qobuz](#)

[Spotify](#)

[Apple Music](#)

© 2024 art's excellence - artsexcellence.com

Dit document is eigendom van art's excellence en mag niet worden gepubliceerd zonder onze toestemming.